

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 8Cob/175/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3115211774
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Legerská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3115211774.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Legereskej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a Mgr. Ivany Šlesarovej v právnej veci žalobkyne: R. K., obch. meno: R.i, miesto podnikania: S., IČO: 30 026 679, právne zastúpenej: Q.. R. P., advokátka, M. 5, A., proti žalovanému: B.so sídlom V. A., IČO: 35 910 739, právne zastúpenému: P.. so sídlom F., IČO: 36 800 589, o určenie, že právo na náhradu škody nevzniklo; o uloženie povinnosti zdržať sa odpojenia odberného miesta a o vzájomnej žalobe o zaplatenie 11.832,95 Eur s príslušenstvom, o čiastočnom späťvzatií vzájomnej žaloby a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 36Cb/228/2015-156 zo dňa 26. mája 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a späťvzatie vzájomnej žaloby v časti o zaplatenie 242,36 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 242,36 Eur od 19.03.2015 do zaplatenia, rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. v tejto časti z r u š u j e a konanie o vzájomnej žalobe žalovaného v časti o zaplatenie 242,36 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 242,36 Eur od 19.03.2015 do zaplatenia z a s t a v u j e.

Vo zvyšnej časti vo výroku III., ktorým bola vzájomná žaloba žalovaného zamietnutá, vo výroku I., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zdržať sa odpojenia odberného plynového zariadenia žalobkyne na odbernom mieste žalobkyne Hlavná 21, Trenčín od distribučnej siete zemného plynu a vo výroku V. o nároku žalobkyne na náhradu 100 % trov konania proti žalovanému v konaní o vzájomnej žalobe žalovaného, napadnutý rozsudok z r u š u j e a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol o žalobe žalobkyne o určenie, že žalovanému právo na náhradu škody nevzniklo a o uloženie povinnosti zdržať sa odpojenia odberného miesta a o vzájomnej žalobe žalovaného o zaplatenie náhrady škody vo výške 11.832,95 Eur s príslušenstvom tak, že výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zdržať sa odpojenia odberného plynového zariadenia žalobkyne na odbernom mieste žalobkyne S. XX, C. (T. na K.) od distribučnej siete zemného plynu z dôvodu nezaplatenia sumy 11.832,95 Eur titulom náhrady škody v zmysle Vyúčtovania škody za odber zemného plynu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04.03.2015. Výrokom II. zamietol žalobu v časti o určenie, že právo na náhradu škody, ktorá bola žalovaným uplatnená vo Vyúčtovaní škody za odber zemného plynu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04.03.2015 v sume 11.832,95 Eur, nevzniklo. Výrokom III. zamietol v celom rozsahu vzájomnú žalobu žalovaného o zaplatenie sumy 11.832,95 Eur s 5,05 % ročným úrokom z omeškania od 19.03.2015 do zaplatenia. Výrokom IV. v konaní o žalobe žalobkyne žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nepriznal a výrokom V. v konaní o vzájomnej žalobe žalovaného priznal žalobkyni náhradu 100 % trov konania o vzájomnej žalobe. Z dôkazov vykonaných výsluchom povereného zástupcu žalovaného, svedka J.. W. R. a oboznámením listinných dôkazov predložených sporovými stranami zistil, že listom zo dňa 25.02.2015, označeným ako Vyúčtovanie škody

spôsobenej neoprávneným odberom zemného plynu, žalovaný vyzval žalobkyňu na náhradu škody v sume 11.832,95 Eur, spôsobenej neoprávneným odberom plynu, ku ktorému malo dôjsť na odbernom mieste S. XX, C. (T. na K.) v období od 19.03.2014 do 15.01.2015. V liste žalovaný uviedol, že dňa 05.09.2014 bolo jeho zamestnancami na uvedenom odbernom mieste zistené poškodenie plynomeru (v. č. XXXXXXXXXXXXX, typ P. X konkrétne porušenie jeho zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii. Z Výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu zo dňa 04.03.2015, vyhotoveného žalovaným, je zrejmé, že hodnota zemného plynu, vyčíslená v súlade s platnou vyhláškou, za obdobie 19.03.2014 - 15.01.2015 predstavovala spolu sumu 11.550,59 Eur, a to za 275 933,782 kWh po 41,86 Eur/ 1000 kWh. Náklady zisťovania neoprávneného odberu zemného plynu predstavovali celkom sumu 282,36 Eur. Celková škoda spôsobená neoprávneným odberom plynu predstavovala sumu 11.832,95 Eur.

Z montážneho listu meradla č. N zo dňa 10.05.2007 je zrejmé, že na odbernom mieste S. XX, C., T. na K. bol namontovaný plynomer T. XX, F rok výroby XXXX, výr. č. XXXXXXXX. Z montážneho listu meradla č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.01.2015 je zrejmé, že na odbernom mieste S. XX, C., T. na K. bol demontovaný plynomer T. X F XXXX, rok výroby XXXX, výr. č. XXXXXXXXXXXXX so stavom počítadla 59 716 m³ a bol namontovaný plynomer P. XX, rok výroby XXXX, výr. č. XXXXXXXX. Podľa zápisu zo dňa 16.01.2015 boli na predmetnom odbernom mieste žalobkyne zistené skutočnosti: „Meradlo v skrinke uzamknutej visiacim zámkom - neprístupné. Meradlo zaslané na úradné overenie znalcovi. Pri výmene prítomný p. K. Q. - vedúci. Fotodokumentácia plynových spotrebičov bola umožnená.“ Zo Zápisu zo dňa 16.01.2015 je zrejmé, že dňa 16.01.2015 došlo zo strany zamestnancov žalovaného k vykonaniu kontroly predmetného odberného miesta, výmene meradla, pričom demontované meradlo bolo v zapečatenej krabici odoslané na expertízu znalcovi. Zo zapísaných zistených skutočností nevyplýva podozrenie na porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii. Záznam o takejto skutočnosti sa v Zápise zo dňa 16.01.2015 nenachádza, nie je ani označená kolónka, podľa ktorej by mal byť zápis vyhotovený

o neoprávnenom odbere zemného plynu. Zápis sa týka plynomera typu T. X F XXXX, XXXX, výr. č. XXXXXXXXXXXXX. Svedok V. W., pracovník žalovaného na pojednávaní dňa 25.11.2016 uviedol, že pri kontrole overovacích a zabezpečovacích značiek na predmetnom odbernom mieste v dňoch 15.01.2015 a 16.01.2015 mal podozrenie na porušenie overovacej zabezpečovacej značky, v dôsledku čoho bolo zástupcovi žalobkyne, prítomnému v tom čase na odbernom mieste oznámené, že plynomer bude zaslaný na znalecké posúdenie overovacích, zabezpečovacích značiek. Z montážneho listu meradla č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.01.2015 je zrejmé, že v uvedený deň došlo na predmetnom odbernom mieste k demontáži plynomeru T. X F rok výroby XXXX, výr. č. XXXXXXXXXXXXX a k montáži plynomera P. F rok výroby XXXX, výr. č. XXXXXXXX.

V uvedenom montážnom liste meradla však taktiež nie je žiadny záznam o porušení zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii na demontovanom plynomere. V závere znaleckého posudku č. 98/PL-2015, vyhotoveného znalcom J.. W. R., znalec uviedol, že na plombách osadených v kryte číselníka sa nachádza označenie „XX-MXX“. Na základe optického skúmania znalec jednoznačne potvrdil, že sporné odtlačky čelustí plombovacích klieští a kontrolné odtlačky neboli vytvorené čelustami toho istého nástroja. Znalec nezistil poškodenie, ako ani prítomnosť lepiacej hmoty na plombách osadených v kryte číselníka meradla. Na základe zistených skutočností znalec s veľkou pravdepodobnosťou predpokladal, že pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené - odstránené a nahradené inými plombami. Znalec optickým skúmaním označení, ktoré boli vytvorené čelustami plombovacích klieští zistil obsahovú zhodu, tvarovú a rozmerovú neznhodu špecifických znakov sporných a kontrolných odtlačkov. Nezistil poškodenie plomb osadených v kryte číselníka meradla, ani výrazné poškodenie krytu, ani meradla. W. s.r.o. v písomnom vyjadrení zo dňa 19.01.2016 uviedla, že porovnaním fotodokumentácie zo znaleckého posudku č. 98/PL-2015 s raznicami, ktoré sa v roku 2007 používali na označovanie plomb plynomerov, je zrejmé, že tieto sa nezhdujú. Odtlačok raznice, nájdený na plynomere B. T. X výr. č. XXXXXXXX, rok výroby XXXX tak jednoznačne nie je odtlačkom originálnej raznice používanej v roku 2007

a pri overení plynomera dňa 24.04.2007 nemohla byť plomba s takýmto odtlačkom na predmetný plynomer osadená. Pri vizuálnom porovnaní fotografií odtlačkov razníc používaných v roku 2007 a sporného odtlačku raznice na plombe predmetného plynomera súd prvej inštancie zistil viditeľný rozdiel v tvare a hrúbke číslic 3 a 4 a v ich umiestnení na odtlačku, pričom na odtlačkoch originálnych razníc boli číslice 3, 4 hrubšie, iné tvarovo

a inak umiestnené vo vzťahu k spodnej časti písmena M. Súd prvej inštancie pri právnom posúdení veci vychádzal z ust. § 82 ods. 1, 2, 3, 4 zák. č. 251/2012 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov, z ust. § 1 ods. 1 písm. c), § 1 ods. 2, ods. 3, ods. 5 písm. b), ods. 6,

ods. 9, ods. 12 a ods. 14 vyhl. č. 449/2012 Z.z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu, podľa § 265 Obch. zák., podľa § 415 a § 441 Obč. zák., podľa § 15 ods. 1, 2 a § 23 ods. 1 zák. č. 142/2000 Z.z. o metrológii v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na vykonané dôkazy konštatoval, že zo záverov znaleckého posudku

č. 98/PL-2015 vyhotoveného znalcom J.. W. R. bolo preukázané, že predmetné odtlačky na plombách na plynomere, demontovanom na odbernom mieste žalobkyne, neboli vytvorené originálnymi raznicami, a teda na plynomere boli porušené overovacie značky na plombách. Je teda nepochybné, že na plynomere T. X F vyr. č. XXXXXXXX, rok výroby XXXX bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, v dôsledku čoho odberom zemného plynu týmto označeným určeným meradlom v zmysle § 82 ods. 1 písm. d) zák. č. 251/2005 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov došlo k neoprávnenému odberu plynu. Prvoinštančný súd uviedol, že aj keď je pravdou, že J.. W. R. nemal ako znalec z odvetvia mechanoskopia oprávnenie na overenie predmetného meradla, keďže

v zmysle § 15 ods. 2 zák. č. 142/2000 Z.z. o metrológii v znení neskorších predpisov vykonáva overenie meradla autorizovaná osoba, pričom J.. W. R., napriek jeho výsluchu na pojednávaní, nepreukázal, že by mu bola udelená autorizácia na výkon overovania určených meradiel alebo výkon úradného merania podľa § 23 ods. 1 zák. č. 142/2000 Z.z. o metrológii v znení neskorších predpisov. Aj napriek tomu, že znalecký posudok č. 98/PL-2015 vyhotovila osoba, ktorá nebola oprávnená na overenie meradla, bolo potrebné aj takýto dôkaz v konaní vyhodnotiť, a to samostatne i vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi (§ 191 ods. 1 CSP). Konštatoval, že aj keď z výpisu z obch. registra je zrejmé, že jediným spoločníkom obchodnej spoločnosti W. V., s.r.o. bol do 10.03.2017 žalovaný, čo síce znižuje vierohodnosť jej písomného vyjadrenia zo dňa 19.01.2016 ako dôkazného prostriedku, nevylučuje ho ako dôkaz v tomto spore.

S ohľadom na ostatné dôkazné prostriedky v tomto spore, najmä na predložené fotografie, dospel k názoru, že aj z tohto vyjadrenia vyplýva rovnaký skutkový záver ako z ostatných dôkazov, a to, že odtlačky razníc na sporných plombách sú v porovnaní s odtlačkami originálnych razníc odlišné. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa v zmysle § 82 ods. 1 písm. d) zák. č. 251/2005 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov neoprávnene odoberala zemný plyn na odbernom mieste S. XX, C., T. na K. určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, podľa § 82 ods. 2 zák. č. 251/2005 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov je povinná uhradiť žalovanému ako prevádzkovateľovi distribučnej siete skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Žalovaný teda mal v spore povinnosť preukázať vznik skutočnej škody, pričom túto dôkaznú povinnosť neunesol. Zo skutočnosti, že na predmetnom meradle bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, nevyplýva, že by v dôsledku tohto porušenia bolo meradlo nefunkčné, prípadne že jeho funkčnosť bola obmedzená, teda že by odber plynu zaznamenávalo nesprávne, resp. vôbec. Napriek podaným predbežným skutkovým a právnym posúdeniam veci zo strany súdu na pojednávaniach konaných 25.11.2015 a 22.06.2016, žalovaný v konaní nepredložil, ani nenavrhol na preukázanie vzniku škody žiadne relevantné dôkazy. Tieto skutočnosti neboli zrejmé ani zo znaleckého posudku č. 98/PI-2015, keďže znalec J.. W. R. skúmal iba to, či ide o originálnu plombu, ale neskúmal aj ďalšie skutočnosti týkajúce sa toho, či bolo možné predmetné plomby vymeniť bez poškodenia alebo zanechania ďalších znakov na telese plynomera a pod. Zo znaleckého posudku možno zistiť iba predpoklad zamenenia zabezpečovacej značky na meradle a jej nahradenie iným zabezpečením, ale nie je možné jednoznačne vyvodiť záver, že v dôsledku porušenia zabezpečenia na meradle došlo na strane žalovaného ku vzniku škody. Podľa názoru prvoinštančného súdu, vznik škody nemožno vyvodzovať z každého poškodenia plomby meradla, ale iba z takého zásahu do meradla, následkom ktorého by meradlo nezaznamenávalo alebo nesprávne zaznamenávalo množstvo odobratého plynu. Povinnosť nahradiť škodu nemožno zamieňať s povinnosťou zaplatiť sankciu za poškodenie plomby. (napr. rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16Cob/135/2013 zo dňa 27.08.2014, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21Cob/131/2011 zo dňa 24.01.2012) Právna teória a súdna prax za skutočnú škodu (*damnum emergens*) považuje majetkovú ujmu vyjadriteľnú

v peniazoch, ktorá spočíva v zmenšení existujúceho majetku poškodeného v dobe, kedy došlo k škodnej udalosti. Predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť na to, aby sa vec uviedla do predošlého stavu, resp. aby sa v peniazoch vyvážili dôsledky vyplývajúce z toho, že navrátenie do predošlého stavu nebolo dobre možné alebo účelné. Princíp objektívnej zodpovednosti neznamená, že podmienkou vzniku zodpovednosti za škodu nie je existencia samotnej škody, ale iba to, že, na rozdiel od zodpovednosti subjektívnej, podmienkou vzniku zodpovednosti nie je zavinenie škodcu, či už vo forme úmyslu alebo nedbanlivosti. Samotný vznik škody nie je možné zamieňať so spôsobom určenia jej výšky. Predtým, ako dôjde

k výpočtu škody je nevyhnutné mať preukázaný vznik škody. (uznesenie Krajského súdu

v Trnave sp. zn. 26Co/291/2014 zo dňa 25.08.2015.). Súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania teda nie je zrejmé, aká škoda mala žalovanému ako prevádzkovateľovi distribučnej siete vzniknúť. Žalovaný v konaní nepreukázal straty zemného plynu v distribučnej sieti. Okrem toho, samotný žalovaný vo vzájomnej žalobe zo dňa 04.02.2016 potvrdil, že žalobkyňa ako odberateľ plynu mohla z distribučnej siete odoberať plyn patriaci dvom subjektom, a to dodávateľovi zemného plynu, s ktorým mala uzavretú zmluvu o dodávke zemného plynu alebo žalovanému, ktorý do prevádzkovej siete dodáva zemný plyn na účely zabezpečenia jej riadneho fungovania a krytia strát. Vzhľadom

k tomu v konaní nebolo preukázané, komu vznikla škoda v dôsledku neoprávneného odberu plynu žalobkyňou, či žalovanému alebo dodávateľovi T. X. B., s.r.o. Z rozpisu položiek k faktúre č. 4200042576 (vyúčtovacia faktúra) síce vyplýva, že dodávateľ T. X. B., s.r.o. fakturoval žalobkyňu za predmetné obdobie nulovú spotrebu zemného plynu, avšak táto skutočnosť nie je postačujúcim dôkazom vzniku škody na strane žalovaného

v predmetnom období, keďže v danom období bola preukázaná existencia zmluvného vzťahu medzi žalobkyňou a dodávateľom T. X. B., s.r.o., ktorý mal zmluvnú povinnosť dodávať jej zemný plyn, pričom v konaní nebolo preukázané, že by si v rozhodnom období túto svoju povinnosť neplnil. Vzhľadom k tomu je právne irelevantné vo vzťahu k vzniku škody na strane žalovaného, či dodávateľ T. X. B., s.r.o. ním dodaný plyn žalobkyňi aj vyfakturoval. Je potrebné prihliadnúť aj na to, že v konaní nebolo preukázané, že by medzi žalovaným a T. X. B., s.r.o. došlo k dohode o vysporiadaní hodnoty plynu, ktorý mala neoprávneným odberom získať žalobkyňa, resp. že by sa v dôsledku neoprávneného odberu plynu žalobkyňou zmenšil majetok žalovaného. Žalovaný na základe označenej vyhlášky vyčíslil spotrebu zemného plynu žalobkyňou v predmetnom období

v množstve 275 933,782 kWh. Podľa údajov na určenom meradle predstavovala spotreba v období od 19.03.2014 do 18.03.2015 predstavovala 45 092 kWh. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaným vyčíslená spotreba viac ako šesťnásobne prevyšuje spotrebu zistenú v rozhodnom období určenými meradlami. Podľa názoru prvoinštančného súdu, aj z tohto dôvodu nemožno v tomto spore akceptovať paušálny spôsob výpočtu na základe citovanej vyhlášky, keďže taký postup by bol v rozpore so zákonom, nakoľko výpočet škody by nezaistoval len kompenzačný princíp, ale by ním došlo v rozpore so zákonom k akejsi nadkompenzácii poškodeného, či k určitej forme sankcií neoprávneného odberateľa (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl.ÚS 29/13 z 01.04.2014). Súd prvej inštancie konštatoval, že bez ohľadu na odlišnosť právnej úpravy SR a ČR, aj v danom prípade sa výška fiktívnej škody vypočítaná podľa právnych predpisov vychýľuje zo spravodlivej rovnováhy medzi legitímnym záujmom žalovaného ako prevádzkovateľa distribučnej siete na náhrade skutočnej škody a zásahom do majetkových práv žalobkyne ako neoprávneného odberateľa, pričom napriek veľkej váhe sledovaného legitímneho cieľa prevádzkovateľa distribučnej siete (ochrana jeho práv

a všeobecný verejný záujem) ide o neprimeraný zásah do majetkových práv žalobkyne v jej neprospech. Pri posudzovaní tejto spravodlivej rovnováhy bolo nutné vychádzať z toho, že občianskoprávny inštitút náhrady škody plní funkciu kompenzačnú a preventívnu a výška škody nemôže byť sankciou za neoprávnený odber. V rámci občianskoprávnej zodpovednosti sa hradí skutočná škoda, teda ujma na majetku poškodeného. Skutočnú výšku škody v tomto spore bolo možné reálne zistiť, a to z počítadla plynomeru, ktorého poškodenie nebolo

v konaní preukázané, pričom ním nameraná hodnota približne zodpovedala spotrebovanému množstvu plynu žalobkyňou v predchádzajúcich obdobiach, prípade i na základe množstva odobratého plynu v predchádzajúcich obdobiach. (uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/291/2014 z 28.05.2015). Žalovaný si v konaní uplatnil aj náhradu škody titulom náhrady nákladov, ktoré podľa jeho tvrdenia, musel vynaložiť v súvislosti s neoprávneným odberom plynu žalobkyňou, a to v sume 282,36 Eur (náklady na zaistenie neoprávneného odberu, vrátane dopravy v sume 131,20 Eur, náklady na vypracovanie posudku na meradlo

v sume 40,- Eur, náklady na overenie plynomera v sume 18,83 Eur a opravu plynomera

v sume 92,33 Eur. Žalovaný však vynaloženie týchto nákladov, okrem sumy 40,- Eur, riadne v konaní nepreukázal. Súd prvej inštancie vzájomnú žalobu žalovaného o zaplatenie sumy

11.832,95 Eur s 5,05 % ročným úrokom z omeškania od 19.03.2015 do zaplatenia v celom rozsahu zamietol, nakoľko žalovaný neuniesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal naplnenie základných predpokladov vzniku zodpovednosti žalobkyne za predmetnú škodu, a to vznik škody a jej výšku. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že vo Vyúčtovaní škody zo dňa 25.02.2015 upozornil žalovaný žalobkyňu i na skutočnosť, že podľa bodu 9.1.1.1 Technických podmienok prevádzkovateľa distribučnej siete, má právo odpojiť od siete odberné plynové zariadenie na odbernom mieste žalobkyne v prípade, ak bol na odbernom mieste zistený neoprávnený odber plynu a odberateľ neskončil s neoprávneným

odberom plynu ani po výzve B. alebo odberateľ neuhradil škodu spôsobenú neoprávneným odberom alebo neuzatvoril dohodu o úhrade tejto škody v splátkach. Zároveň žalovaný uviedol, že k tomuto kroku plánuje pristúpiť dňa 21.04.2015 v prípade, že pohľadávka za neoprávnený odber plynu nebude uhradená v lehote jej splatnosti, prípadne žalovaný neuzavrie dohodu o splátkach. Na základe návrhu žalobkyne zo dňa 18.03.2015 bolo žalovanému nariadené predbežným opatrením uznesením Okresného súdu Trenčín

č.k. 37Cb/137/2015-21 zo dňa 08.04.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne č.k. 8Cob/204/2015-40 zo dňa 01.07.2015, aby sa zdržal odpojenia odberného plynového zariadenia žalobkyne na odbernom mieste žalobkyne S. XX, C., T. na K., od distribučnej siete zemného plynu a umožnil distribúciu zemného plynu až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Dňa 14.05.2015 podala žalobkyňa na Okresnom súde žalobu, ktorou sa, po pripustení jej zmeny, domáhala, okrem iného, aj toho, aby súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa odpojenia odberného plynového zariadenia žalobkyne na odbernom mieste žalobkyne S. XX, C. (T. na K.) od distribučnej siete zemného plynu z dôvodu nezaplatenia sumy 11.832,95 Eur titulom náhrady škody

v zmysle Vyúčtovania škody za odber zemného plynu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04.03.2015. Vzhľadom k tomu, že v konaní nebola preukázaná povinnosť žalobkyne nahradiť žalovanému škodu v sume 11.832,95 Eur, ktorá mu mala byť spôsobená neoprávneným odberom plynu žalobkyňou, žalovanému nevzniklo v zmysle bodu 9.1.1.1 Technických podmienok právo odpojiť ju od distribučnej siete plynu. Žalovaný však vo Vyúčtovaní škody zo dňa 25.02.2015 výslovne uviedol, že ak žalobkyňa v stanovenej lehote predmetnú škodu neuhradí, odpojí ju žalovaný od siete, a z tohto dôvodu prvoinštančný súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa odpojenia jej odberného plynového zariadenia na odbernom mieste S. XX, C. (T. na K.) od distribučnej siete zemného plynu z dôvodu nezaplatenia sumy 11.832,95 Eur titulom náhrady škody v zmysle Vyúčtovania škody za odber zemného plynu

č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04.03.2015, nakoľko v konaní nebola preukázaná opodstatnenosť Vyúčtovania škody za odber zemného plynu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04.03.2015. V časti

o určenie, že právo na náhradu škody, ktorá bola žalovaným uplatnená vo Vyúčtovaní škody za odber zemného plynu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04.03.2015 v sume 11.832,95 Eur, nevzniklo, súd prvej inštancie v zmysle § 137 písm. c) CSP žalobu žalobkyne zamietol, lebo žalobkyňa neuniesla v konaní dôkazné bremeno, keď nepreukázala naliehavý právny záujem na takomto určení. Poukázal tiež na neprípustnosť takejto žaloby v zmysle § 137 CSP, keďže rozhodnutím súdu môže byť určené len jestvovanie práva, prípadne právneho vzťahu, existujúceho ku dňu vyhlásenia rozsudku; obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú, a ani do budúcnosti. (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 32/98, sp. zn. 2Cdo 131/06). V konaní tiež nezistil rozpor žaloby, príp. uplatnenia práva žalovaného (v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok, na odpojenie odberného miesta v dôsledku neuhradenej náhrady škody spôsobenej neoprávneným odberom zemného plynu) so zásadami poctivého obchodného styku alebo dobrými mravmi. Práva a povinnosti dodávateľa a odberateľa plynu i prevádzkovateľa distribučnej siete upravoval v období, za ktoré si žalovaný v žalobe uplatnil náhradu škody, zákon č. 251/2005 Z.z. o energetike

v znení účinnom do 31.08.2012. Ustanovenie § 82 ods. 1 písm. d) tohto zákona obsahuje definíciu neoprávneného odberu a ods. 2 právne dôsledky v súvislosti s neoprávneným odberom, t.j. povinnosť takéhoto odberateľa uhradiť prevádzkovateľovi distribučnej siete škodu, ak vznikla. V prípade, že v súdnom konaní sú skutočne preukázané všetky znaky zodpovednosti za škodu, t.j. existencia protiprávneho úkonu (neoprávnený odber), škoda

a príčinná súvislosť medzi existenciou protiprávneho úkonu a škodou, nie je žiaden dôvod pre neuloženie povinnosti škodu nahradiť. (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn.

6Cdo 76/2010 zo dňa 28.10.2009) Je pravdou, že legislatívna konštrukcia ust. § 82 ods. 2 zák. č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení účinnom do 31.08.2012 zvyhodňuje prevádzkovateľa distribučnej siete plynu, čo je však odôvodnené predovšetkým ochranou dodávateľa

a prevádzkovateľa distribučnej siete proti neoprávneným odberom a verejným záujmom na celkovej stabilite rozvodovej sústavy. Výrok o náhrade trov konania o žalobe žalobkyne odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 255 ods. 2 CSP vzhľadom na čiastočný úspech oboch strán sporu a výrok o náhrade trov konania o vzájomnej žalobe odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP vzhľadom na plný úspech žalobkyne v konaní o vzájomnej žalobe žalovaného.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný a to v časti výrokov I., III. a V., ktoré odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nestotožnil sa so záverom prvoinštančného súdu, ktorý zamietol jeho vzájomnú žalobu s odôvodnením, že on nepreukázal

vznik škody a výšku škody. Uviedol, že v predmetnom spore jednoznačne preukázal, že žalobkyňa v rozhodnom období odoberala z distribučnej siete zemný plyn patriaci jemu, a to spôsobom označeným zákonom o energetike za neoprávnený, čím mu spôsobila škodu predstavujúcu cenu ňou odobratého množstva plynu v rozhodnom období a nákladov, ktoré on v súvislosti s neoprávneným odberom plynu vynaložil a ktoré by neboli vznikli v prípade, ak by k neoprávnenému odberu plynu zo strany žalobkyne nedošlo. Poukázal na to, že skutočnosť, že zo strany žalobkyne došlo k neoprávnenému odberu plynu, mal súd prvej inštancie za preukázanú, čo vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia v odseku 12. Je nepochybné že žalobkyňa v danom období plyn z jeho distribučnej siete preukázateľne odoberala, čo vyplýva zo stavu spotreby evidovaného na počítadle plynomeru, pričom faktúra vystavená dodávateľom zemného plynu jednoznačne preukazuje, že žalobkyňa v rozhodnom období plyn od svojho dodávateľa neodoberala. Žalovaný zdôraznil, že dodávateľ zemného plynu žalobkyne nemohol spotrebu plynu žalobkyňi fakturovať z dôvodu vyplývajúceho z ust. § 15 ods. 6 písm. d) zák. č. 142/2000 Z.z. o metrologii v znení platnom a účinnom v rozhodnom období nakoľko v dôsledku porušenia overovacích značiek meradla zanikla platnosť jeho úradného overenia. Plyn, ktorý žalobkyňa v rozhodnom období odoberala, nepatrila teda jej dodávateľovi a množstvo plynu žalobkyňou spotrebované v danom období jej dodávateľ plynu nemohol vyúčtovať. Neobstojí ani tvrdenie, podľa ktorého on, žalovaný nepreukázal výšku škody. Zdôraznil, že výšku škody špecifikoval vo vzájomnej žalobe a jej prílohách a táto predstavuje hodnotu žalobkyňou odobratého množstva plynu v rozhodnom období a nákladov, ktoré mu v súvislosti s neoprávneným odberom plynu žalobkyne vznikli a ktoré by inak žalovaný vynaložiť nemusel. Pokiaľ súd prvej inštancie v odseku 18 odôvodnenia svojho rozhodnutia mal za to, že v tomto prípade by bolo možné vychádzať pri výpočte škody z údajov určeného meradla, ktoré údaje možno považovať za objektívne, nie je zrejmé, prečo mu nepriznal nárok aspoň vo výške predstavujúcej hodnotu plynu odobratého žalobkyňou a zaznamenanú sporným plynomerom ale naopak, jeho žalobu v celom rozsahu zamietol a navodil tak stav, pri ktorom žalobkyňa jeho plynu preukázateľne odoberala, no nemusí zaň zaplatiť nič. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že vzhľadom na ustanovenia zákona o metrologii (§ 15 ods. 6 v spojení s § 36 ods. 1) nie je možné na určenie množstva neoprávnene odobratého plynu použiť údaj z plynomera, na ktorom bolo poručené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, pretože došlo by tým k použitiu meradla bez metrologickej kontroly, čo by podliehalo uloženiu sankcie zo strany príslušného správneho orgánu v zmysle ustanovení zákona o metrologii. Žalovaný sa však čiastočne stotožnil s tvrdením uvedeným v odseku 20 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia o nepreukázaní časti nákladov súvisiacich s neoprávneným odberom plynu, v dôsledku čoho uviedol, že žalobu v časti o zaplatenie sumy 242,36 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy za obdobie od 19.03.2015 do zaplatenia berie späť a žiada o zastavenie konania v tejto časti. Žalovaný uviedol, že od žalobkyne požaduje zaplatenie 11.550,59 Eur titulom hodnoty odobratého zemného plynu a 40 Eur titulom nákladov vynaložených na vypracovanie posudku. Ďalej poukázal na to, že množstvo žalobkyňou odobratého plynu určil s poukazom na ust. vyhl. č. 449/2012 Z.z., keď zohľadnil existenciu plynových spotrebičov zdokumentovaných a nachádzajúcich sa na odbernom mieste žalobkyne a dobu ich používania určenú len otváracími hodinami prevádzky žalobkyne, aj keď je nesporné, že spotrebiče určené na vykurovanie objektu sú v prevádzke aj mimo otváracích hodín prevádzky.

Za nesprávny tiež označil názor prvoinštančného súdu, podľa ktorého vznik škody nemožno vyvodzovať z každého poškodenia plomby meradla, ale iba z takého zásahu do meradla, následkom ktorého by meradlo nezaznamenávalo alebo nesprávne zaznamenávalo množstvo odobratého plynu. Žalovaný však poukázal na ust. § 82 ods. 1 zákona o energetike, zo znenia ktorého nevyplýva, že za neoprávnený sa považuje len taký odber plynu, pri ktorom dochádza k odberu meradlom s porušeným zabezpečením a toto meradlo zároveň nesmie zaznamenávať spotrebu alebo ju zaznamenáva nesprávne. Zdôraznil, že z ust. § 82 ods. 1 zákona o energetike vyplýva niekoľko samostatných skutkových podstát neoprávnených odberov, pričom podľa ust. § 82 ods. 1 písm. d) sa za neoprávnený odber považuje odber plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Uviedol, že ak zákon o energetike nepovažuje za neoprávnený len taký odber, pri ktorom by museli byť kumulatívne splnené obe podmienky, teda porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii a nezaznamenávanie alebo nesprávne zaznamenávanie spotreby, tak aj škoda môže prevádzkovateľovi siete vzniknúť pri neoprávnenom odbere definovanom v § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike tak, že on, žalovaný nemusí preukazovať, že meradlo s poškodenou plochou nezaznamenávalo spotrebu alebo ju zaznamenávalo v dôsledku zásahu odberateľa nesprávne. Vyjadril presvedčenie, že z týchto dôvodov nemusel v konaní predložiť posudok, ktorým by preukazoval metrologické vlastnosti daného meradla, nemusel byť vypočutý ani svedok J. R., ktorý vypracoval žalovaným predložený posudok a nemusel preukazovať to, že by bol osobou oprávnenou na výkon úradného merania v zmysle ustanovení zákona o metrologii. Žalovaný je názoru, že v konaní pred súdom prvej inštancie nepochybné preukázal

oprávnenosť a výšku uplatneného nároku ako aj to, že žalobkyňa mu škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu neuhradila, preto je daný dôvod na odpojenie odberného plynového zariadenia žalobkyne od jeho distribučnej siete, čo umožňuje ust. § 19 ods. 2 zákona o energetike v spojení s jeho technickými podmienkami. Žalovaný preto navrhol, aby odvolací súd rozhodol tak, že konanie o jeho vzájomnej žalobe v časti o zaplatenie 242,36 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 242,36 Eur od 19.03.2015 do zaplatenia zastaví, rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutej časti zmení tak, že žalobu žalobkyne o uloženie povinnosti zdržať sa odpojenia odberného plynového zariadenia žalobkyne na predmetnom odbernom mieste zamietne, žalobkyňu zaviazne k povinnosti zaplatiť mu 11.590,59 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 11.590,59 Eur od 19.03.2015 do zaplatenia a prizná mu nárok na náhradu 100 % trov konania o vzájomnej žalobe a trov odvolacieho konania proti žalobkyňi.

3. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla rozsudok v napadnutej časti vo výrokoch I., III. a V. potvrdiť a uplatniť si právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %. Nestotožnila sa s odvolacími dôvodmi žalovaného a poukázala na to, že z dôkazov vykonaných v konaní pred súdom prvej inštancie je zrejmé, že odoberala plyn od dodávateľa T. X. B. s.r.o. (aktuálne obchodným menom J. B. s.r.o.), s ktorým mala uzavretú zmluvu o dodávke plynu a ktorému aj platila faktúry vrátane faktúr za predmetné obdobie. Nesúhlasila so záverom, že na plynomeroch u nej nainštalovaných sa našli nesprávne overovacie značky, ani s tým, že originálna plomba bola zamenená za inú plombu, lebo tieto skutočnosti v konaní pred súdom prvej inštancie neboli preukázané. Zo znaleckého posudku J.. W. R. nemožno vyvodiť jednoznačný záver, že došlo k porušeniu pôvodného zabezpečenia a už vôbec nemožno z neho vyvodiť, či mohol byť robený zásah do počítadla. Znalecký posudok bol totiž robený na objednávku žalovaného a podľa jej názoru ho nemožno hodnotiť ani ako listinný dôkaz, lebo vypracovala ho neoprávnená osoba. Znalec J.. W. R. nebol oprávnený posudzovať meradlo, lebo nie je znalcom v odbore meracích systémov metrologie a skúšobníctva. Na vyslovenie záveru o skutočnosti, či bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, je príslušný Úrad pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo SR. Žalobkyňa poukázala na to, že znalec J.. R. takýchto posudkov pre žalovaného spracuje ročne cca 800, čo pre neho predstavuje za ich vyhotovenie značný príjem. Žalobkyňa trvala na tom, že v konaní nebolo riadne a bezpochyby preukázané, že bolo porušené zabezpečenie na meradle, ale ak by sa napriek tomu odvolací súd stotožnil s názorom prvoinštančného súdu o preukázaní tejto skutočnosti, je potrebné poukázať na to, že vznik škody nemožno vyvodzovať z každého porušenia plomby meradla a že žiadne ustanovenie zákona o energetike nezbavuje žalovaného povinnosti preukázať, že mu vznikla škoda, čo však žalovaný v danom prípade nepreukázal. Výpočet škody uplatnený žalovaným vykazuje znaky sankcie postihu za údajne neoprávnený odber a nie je reparáciou škody. V tejto súvislosti žalobkyňa taktiež poukázala na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. PL.ÚS 29/2013 z 01.04.2014. Žalovaný totiž vo výpočte škody uviedol spotrebu viac ako 6-násobne vyššiu, než bolo určené meradlom, pričom spotreba v predchádzajúcich ako aj v následných obdobiach bola podobná ako v spornom období. Žalobkyňa poukázala na to, že spôsob výpočtu škody na základe vyhlášky č. 449/2012 Z.z. porušuje rovnosť vlastníckeho práva, lebo výpočet stanovený vyhláškou vo viacerých kritériách je skutočnej škode veľmi vzdialený, nejde pritom o reparáciu možnej škody, ale o sankciu. Žalobkyňa sa nestotožnila s názorom žalovaného, že je daný dôvod na odpojenie odberného plynového zariadenia od distribučnej siete žalovaného a poukázala na to, že technické podmienky vypracované žalovaným podľa § 19 zákona o energetike musia byť nediskriminačné. Technické podmienky žalovaného nesmú nútiť odberateľov plynu, aby uhradili neoprávnené faktúry na náhradu škody pod hrozbou prerušenia distribúcie plynu bez akéhokoľvek preukázania, či došlo k vzniku škody a v akej výške. Žalobkyňa zdôraznila, že žalovaný doposiaľ neprodukoval žiaden dôkaz, z ktorého by bolo zrejmé z akého titulu mala škoda vzniknúť a tiež nie je zrejmé, prečo žalovaný nevyčíslil skutočne vzniknutú škodu, ak vôbec nejaká vznikla. Podľa názoru žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, riadne zdôvodnený a názory v ňom vyslovené sú totožné s názormi vyslovenými v iných rozhodnutiach súdov napr. Krajského súdu v Trnave pod sp. zn. 31Cob/61/2014 zo dňa 04.02.2016, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/431/2014 zo dňa 21.01.2015, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8Cob/54/2013 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21Cob/131/2011 zo dňa 24.01.2012. Žalobkyňa s poukazom na tieto skutočnosti navrhla rozsudok v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správny.

4. Žalovaný v písomnom stanovisku k vyjadreniu žalobkyne doručenom Krajskému súdu v Trenčíne dňa 24.05.2018 opakovane poukázal na skutkové okolnosti, za ktorých podľa jeho názoru došlo zo strany žalobkyne k neoprávnenému odberu zemného plynu. Uviedol, že on ako prevádzkovateľ

distribučnej siete je v zmysle § 76 ods. 1 zákona o energetike povinný merať dodávku plynu vlastným určeným meradlom, ktoré koncovému odberateľovi plynu bezodplatne montuje, udržiava a pravidelne zabezpečuje jeho overenie. Zdôraznil, že nielen zo znaleckého posudku J. W. R. č. 98/PL-2015 zo dňa 22.02.2015. ale aj z písomného vyjadrenia spoločnosti W. V. s.r.o. a zo znaleckého posudku č. 234/2016 vypracovaného pre účely iného súdneho konania Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline vyplynulo, že predmetné odtlačky na plombách na plynomere demontovanom na odbernom mieste žalobkyne neboli vytvorené originálnymi raznicami, a teda na plynomere boli porušené overovacie značky proti neoprávnenej manipulácii. V zmysle ust. § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike tak došlo k neoprávnenému odberu zemného plynu, čo napokon na základe vykonaných dôkazov konštatoval aj súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku. Z faktúry č. 4200042576 zo dňa 20.03.2015 vystavenej spoločnosťou T. X. B., s.r.o. ako dodávateľom plynu vyplýva, že v spornom období, teda od 19.03.2014 do 15.01.2015 žalobkyňa zemný plyn odoberala, avšak uvedená spoločnosť jej fakturovala odber zemného plynu v objeme 0 m³. Žalobkyňa teda za odobraté množstvo plynu svojmu dodávateľovi nezaplatila nič, preddávky jej boli vrátené ako preplatok a teda je nepochybné, že škoda vznikla jemu, žalovanému. Pokiaľ súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že vznik škody nemožno vyvodzovať z každého poškodenia plomby meradla, ale iba z takého zásahu do meradla, následkom ktorého by meradlo nezaznamenávalo alebo nesprávne zaznamenávalo možnosť odobratého plynu, tento názor je nesprávny, pretože s poukazom na ust. § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike on, žalovaný, nie je povinný preukazovať, či meradlo, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii nezaznamenávalo odber plynu alebo ho zaznamenávalo nesprávne. Žalovaný zdôraznil, že je potrebné dôsledne rozlišovať jednotlivé skutkové podstaty neoprávneného odberu plynu definované v ust. § 82 zákona o energetike, pričom z hľadiska posúdenia druhu zodpovednosti odberateľa za škodu spôsobenú dodávateľovi plynu neoprávneným odberom podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike (čiže odberu plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii), ide o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na viacero rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konštatujúcich objektívnu zodpovednosť v prípade neoprávneného odberu plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike. Uviedol, že nakoľko žalobkyňa odoberala jeho zemný plyn z jeho distribučnej siete, a nie od svojho dodávateľa, ktorý jej preukázateľne v spornom období vystavil faktúru na 0 m³ odobratého zemného plynu, škoda vznikla nepochybne jemu, žalovanému. Za nesprávny považoval názor provinštančného súdu, podľa ktorého bolo možné pri výpočte výšky škody vychádzať z údajov na meradle žalobkyne, pretože je to v rozpore s § 15 ods. 7 zák. č. 142/2000 Z.z. o metrológii v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého platnosť overenia určeného meradla zaniká, ak je poškodená, pozmenená, odstránená alebo inak porušená overovacia značka alebo zabezpečovacia značka. Zdôraznil, že on nemal a doposiaľ nemá k dispozícii údaj o skutočne odobratom množstve zemného plynu žalobkyňou v spornom období a práve preto pri výpočte škody vychádzal podľa vyhlášky MH SR č. 499/2012 Z.z., ktorá sa použije pri stanovení výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu. V súvislosti so spôsobom výpočtu výšky škody poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Cob/98/2016 zo dňa 22.03.2017, ktorý akceptoval výpočet škody postupom podľa vyhlášky. Uviedol, že žalobkyňa je objektívne zodpovedná za škodu, ktorá mu vznikla neoprávneným odberom a neoprávnená manipulácia s meradlom, za ktorú je zodpovedná, nemôže ísť na jeho ťarchu, nakoľko práve v dôsledku neoprávnenej manipulácie s meradlom je pre neho sťažné do istej miery preukázanie vzniknutej škody. Súd prvej inštancie však svojím rozhodnutím poskytol právnu ochranu žalobkyňi, a to i napriek tomu, že došlo k porušeniu plomby na meradle, čiže zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené. Rozhodnutím prvoinštančného súdu sa porušenie proti neoprávnenej manipulácii fakticky stalo nepostihnuteľné, lebo žalobkyňa i napriek tomu, že plyn odoberala, nezaplatila zaň. Vznikol tak nebezpečný súdny precedens, čo určite nebolo úmyslom zákonodarcu pri formulácii ust. § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike upravujúceho neoprávnený odber plynu. Žalovaný zároveň poukázal na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí zo dňa 22.03.2018 sp. zn. 3Obdo/51/2017 v skutkovo podobnom prípade neoprávneného odberu zemného plynu vyslovil právny názor ohľadne vzniku a preukázania škody.

5. Žalobkyňa sa k stanovisku žalovaného zo dňa 24.05.2018, ktoré jej bolo doručené dňa 17.08.2018, písomne nevyjadřila.

6. Odvolací súd, ktorý pristúpil k rozhodovaniu v tejto veci po 01.07.2016, postupoval v odvolacom konaní v súlade s prechodným ustanovením § 470 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového

poriadku účinného od 01.07.2016 (ďalej len CSP) podľa tohto zákona, pričom v zmysle § 470 ods. 2 CSP posudzoval procesné podmienky podľa právneho stavu existujúceho v čase konania na súde prvej inštancie, teda aj podľa príslušných ustanovení zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.). Odvolací súd tak rešpektuje základné princípy CSP o spravodlivosti, ochrane porušených práv a právom chránených záujmov a naplnenie princípu právnej istoty konania, ktoré sa začalo za platnosti a účinnosti skoršej právnej úpravy.

7. Preskúmaním veci v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je opodstatnené. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď vo veci nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

8. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o povinnosti žalovaného zdržať sa odpojenia odberného plynového zariadenia žalobkyne na odbernom mieste žalobkyne ul. S. XX, C. od distribučnej siete zemného plynu z dôvodu nezaplatenia 11.832,95 Eur titulom náhrady škody a o zamietnutí vzájomnej žaloby žalovaného o zaplatenie 11.832,95 Eur s príslušenstvom titulom náhrady škody proti žalobkyni na konštatovaní, že aj keď z vykonaného dokazovania mal za preukázané porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii na meradle v odbernom mieste žalobkyne, z tejto samotnej skutočnosti ešte nevyplýva, že by v dôsledku tohto porušenia bolo meradlo nefunkčné, prípadne že by jeho funkčnosť bola obmedzená, teda že by také meradlo odber plynu zaznamenávalo nesprávne, resp. vôbec. Súd prvej inštancie dôvodil tým, že zo žiadneho z dôkazov predložených žalovaným nie je možné vyvodiť záver, že v dôsledku porušenia zabezpečenia na meradle došlo na strane žalovaného k vzniku škody, pričom vznik škody nemožno vyvodzovať z každého poškodenia plomby meradla, ale iba z takého zásahu do meradla, následkom ktorého by meradlo nezaznamenávalo alebo nesprávne zaznamenávalo množstvo plynu. Ďalej poukázal na to, že v konaní nebolo preukázané ani to, či škoda vznikla žalovanému alebo dodávateľovi plynu T. X. B. s.r.o. ako zmluvnej strane žalobkyne, či sa žalovanému v dôsledku neoprávneného odberu plynu skutočne zmenšil majetok a napokon konštatoval, že ak by aj žalovanému vznikla skutočná škoda, ktorej vznik však nebol preukázaný, nebolo by možné akceptovať paušálny spôsob jej výpočtu podľa vyhlášky č. 449/2012 Z.z., lebo výpočet škody na jej základe by nezaistoval len kompenzačný princíp, ale došlo by ním aj k určitej forme sankcionovania žalobkyne, nakoľko žalovaným vyčíslená spotreba viac ako šesťnásobne prevyšuje spotrebu zistenú v rozhodnom období určenými meradlami. Súd prvej inštancie pri vyslovení vyššie uvedených názoroch vychádzal z rozhodnutí viacerých krajských súdov Slovenskej republiky, ako aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL.ÚS 29/13 z 01.04.2014.

9. Podľa § 82 ods. 1 zák. č. 251/2012 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o energetike), neoprávneným odberom plynu je odber a) bez uzavretej zmluvy o 1. pripojení k prepravnej sieti alebo o pripojení k distribučnej sieti, 2. dodávke alebo združenej dodávke plynu, alebo 3. prístupe do prepravnej siete a preprave plynu alebo prístupe do distribučnej siete a distribúcií plynu, b) nemeraného plynu, c) bez určeného meradla alebo s určeným meradlom, ktoré v dôsledku neoprávneného zásahu odberateľa nezaznamenáva alebo nesprávne zaznamenáva odber plynu, d) meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete, e) ak odberateľ neumožnil prevádzkovateľovi distribučnej siete prerušenie dodávky plynu; taký odber sa za neoprávnený odber považuje odo dňa, keď odberateľ neumožnil prerušenie dodávky plynu, f) ak odberateľ nedodržiaval obmedzenia určené dodávateľom plynu, prevádzkovateľom prepravnej siete, prevádzkovateľom zásobníka alebo prevádzkovateľom distribučnej siete, g) ak odberateľ nedodržiaval zmluvne dohodnuté platobné podmienky, h) ak odberateľ opakovane bez vážneho dôvodu neumožnil prístup k meradlu, aj keď bol na to prevádzkovateľom distribučnej siete vopred vyzvaný písomnou výzvou, ktorej doručenie odberateľ potvrdil.

10. Podľa § 82 ods. 2 zákona o energetike v znení neskorších predpisov odberateľ, ktorý neoprávnené odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Odberateľ, ktorý neoprávnené odoberal plyn, je povinný uhradiť spolu so škodou aj ušlý zisk dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete.

11. Podľa § 82 ods. 3 zákona o energetike v znení neskorších predpisov, ak nemožno vyčíslieť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, použije sa spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu ustanovený všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným podľa § 95 ods. 1 písm. l).

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd v uznesení sp. zn. 3Obdo/51/2017 zo dňa 22. marca 2018 v skutkovo podobnej veci týkajúcej sa nároku B. - F., a.s. na náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu meraného meradlom na ktorom bolo poručené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii vyslovil názor, že v prípade žaloby o náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu je povinnosťou súdov dôsledne vychádzať z toho, podľa akej skutkovej podstaty uvedenej v ustanovení § 82 ods. 1 zákona o energetike si poškodený uplatnil nárok na náhradu škody. V rozhodovanej veci (dovolacím súdom) si žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike. Vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, na ktorú dovolací súd poukázal je zrejmé, že podľa uvedeného zákonného ustanovenia je odberateľ plynu zodpovedný za neoprávnený odber plynu, ktorý bol meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bez ohľadu na zavinenie samotného odberateľa plynu. Zodpovednosť odberateľa plynu za neoprávnený odber plynu je objektívna a je daná vtedy, ak v rozhodnom období odberal plyn, ktorý bol meraný meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Dovolací súd skonštatoval, že ak je v konaní preukázané, že odberateľ v rozhodnom období odoberal plyn meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii (t. j. dopustil sa neoprávneného odberu plynu), vznikla mu v súlade s § 82 ods. 2 zákona o energetike povinnosť nahradiť dodávateľovi plynu vzniknutú škodu vrátane ušlého zisku. Za splnenia týchto predpokladov nemožno vyvodiť, že žalobkyňa v konaní nepreukázala splnenie žiadneho z predpokladov zodpovednosti za škodu. Dovolací súd poukázal na to, že za protiprávny úkon ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu zákon (§ 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike) sa považuje neoprávnený odber plynu, ktorý bol meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. V takom prípade je v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike rozhodujúce samotné porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii plynu na meradle. Pritom je irelevantné, či bolo meradlo funkčné alebo nefunkčné, prípadne, či zaznamenávalo skutočný alebo nižší odber plynu, ktoré sú spolu so zavineným konaním odberateľa plynu podstatné pre naplnenie skutkovej podstaty neoprávneného odberu plynu podľa § 82 ods. 1 písm. c/ zákona o energetike, podľa ktorej si však žalobkyňa v rozhodovanej veci neuplatnila svoj nárok. Dovolací súd ďalej uviedol, že druhým predpokladom zodpovednosti za škodu (vznikom škody), ktorý pristupuje k neoprávnenému odberu plynu ako k protiprávnemu úkonu, je skutočnosť, že odberateľ plynu v rozhodnom období odberal plyn prostredníctvom meradla s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Tretím predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je potom príčinná súvislosť medzi neoprávneným odberom plynu definovaným zákonom o energetike a vznikom škody. Dovolací súd skonštatoval, že z uvedených dôvodov neobstojí právne posúdenie veci súdom prvej inštancie a odvolacím súdom o neunesení dôkazného bremena žalobkyňou spočívajúceho v preukázaní neoprávneného odberu ako protiprávného úkonu vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi nimi, keďže nebolo preukázané, či z dôvodu porušenia plomby bolo meracie zariadenie nefunkčné a či žalovaný vykonal neoprávnený zásah do meradla neoprávnenou manipuláciou s ním, v dôsledku ktorého by následne nezaznamenávalo skutočný odber plynu. Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia dovolací súd zrušil nielen rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rozsudok súdu prvej inštancie, ktorému vec vrátil na ďalšie konanie.

13. Vzhľadom na právny názor vyslovený v rozhodnutí NS SR ako dovolacieho súdu sp. zn. 3Obdo/51/2017 zo dňa 22. marca 2018 odvolací súd konštatuje, že pokiaľ súd prvej inštancie v odvolaní v napadnutom rozsudku (odsek 16) dôvodil tým, že len samotné porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii na určenom meradle žalobkyne ešte neznamená znefunkčnenie meradla resp. obmedzenie jeho funkčnosti, čo by malo za následok nesprávne zaznamenávanie odberu plynu, resp. nezaznamenávanie odberu plynu vôbec, v dôsledku čoho dospel k záveru o nepreukázaní vzniku škody na strane žalovaného, nakoľko podľa neho vznik škody nemožno vyvodzovať z každého poškodenia plomby meradla, ale iba z takého zásahu do meradla, následkom ktorého by meradlo nezaznamenávalo alebo nesprávne zaznamenávalo množstvo odobratého plynu, jeho právny záver je nesprávny. Ako vyplýva z vyššie citovaného rozhodnutia dovolacieho súdu v zmysle § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike, rozhodujúce je samotné porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej

manipulácií plynu na meradle a je irelevantné, či bolo meradlo funkčné alebo nefunkčné, prípadne či zaznamenávalo skutočný alebo nižší odber plynu. Ak je preukázané, že odberateľ v rozhodnom období odoberal plyn meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii, dopustil sa tak neoprávneného odberu plynu a vznikla mu povinnosť uhradiť škodu tým vzniknutú podľa § 82 ods. 2 zákona o energetike.

14. Z právnej úpravy dosiahnutej v ust. § 82 ods. 2, 3 zákona o energetike je zrejmé, že za neoprávnený odber plynu je odberateľ povinný zaplatiť skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla a ušlý zisk, pričom ak nemožno vyčíslieť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých predpokladov, použije sa spôsob výpočtu škody ustanovený všeobecne záväzným predpisom, ktorým je v danom prípade vyhláška č. 499/2012 Z.z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu.

15. V prejednávanej veci žalovaný pri výpočte škody vychádzal z citovanej vyhlášky s odôvodnením, že skutočne vzniknutú škodu nebolo možné vyčíslieť na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, pretože použitie údajov z meradla, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, nemožno použiť vzhľadom na právnu úpravu § 15 ods. 6 v spojení s § 36 ods. 1 zákona o metrologii. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku (odsek 19), žalovaným vyčíslená škoda na základe vyhlášky č. 449/2012 vo výške 11.832,95 Eur za rozhodné obdobie, teda za obdobie od 19.03.2014 do 18.03.2015 predstavuje sumu za spotrebu viac ako šesťnásobne prevyšujúca spotrebu zistenú v rozhodnom období meradlom, v dôsledku čoho nemožno podľa názoru prvoinštančného súdu akceptovať paušálny spôsob výpočtu na základe vyhlášky, nakoľko takýto spôsob výpočtu škody nemá len charakter kompenzačný, ale aj sankčný. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. PL.ÚS 29/2013 zo dňa 01.04.2014 s tým, že i napriek odlišnosti právnej úpravy SR a ČR je potrebné zohľadniť spravodlivú rovnováhu medzi legitímnym záujmom žalovaného ako prevádzkovateľa distribučnej siete na náhradu škody a zásahom do majetkových práv žalobkyne ako neoprávnenej odberateľky.

16. Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obdo/51/2017 zo dňa 22. marca. 2018, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd sa otázkou určovania výšky škody vo svojom rozhodnutí nezaoberal z dôvodu, že skúmanie tejto dovolacej otázky by vzhľadom na jeho závery o opodstatnenosti dovolania v otázke neoprávneného odberu plynu ako jedného z predpokladov zodpovednosti za škodu bolo predčasné. Z jeho rozhodnutia však nepochybne vyplýva záver o objektívnej zodpovednosti odberateľa za neoprávnený odber plynu a o povinnosti takého odberateľa, ktorý odoberal v rozhodnom období plyn meraný meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii, nahradiť škodu tým vzniknutú vrátane ušlého zisku.

17. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku okrem skúmania, či došlo k vzniku škody, (kde, ako už bolo vyššie uvedené, zaujal nesprávny názor v otázke posúdenia existencie protiprávneho úkonu, keď konštatoval, že nie z každého poškodenia plomby meradla možno vyvodzovať vznik škody), zaujal stanovisko aj k samotnej výške škody vyčíslenej žalovaným na sumu 11.832,95 Eur s príslušenstvom a k spôsobu jej vyčíslenia. K tomu odvolací súd uvádza, že s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti a závery NS SR ako dovolacieho súdu je povinnosť nahradiť skutočnú škodu a ušlý zisk pre prípad neoprávneného odberu plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona nepochybne daná, avšak, ako správne uviedol súd prvej inštancie, inštitút náhrady škody v danom prípade plní funkciu kompenzačnú a preventívnu, a nie sankčnú funkciu. Aj z ust. § 82 ods. 2, 3 zákona o energetike vyplýva, že sa hradí skutočne vzniknutá škoda vyčíslená na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, a len ak tak nemožno skutočne vzniknutú škodu vyčíslieť, použije sa spôsob výpočtu podľa vyhlášky. Otázkou preukázania výšky škody, jej výpočtom podľa vykonávacieho predpisu, proporcionalitou medzi legitímnym nárokom distribučnej spoločnosti plynu na kompenzáciu za neoprávnený odber energie a právom na ochranu majetku neoprávneného odberateľa pred neprimeranými nárokmi distribučnej spoločnosti sa dôsledne zaoberal Ústavný súd ČR v Náleze I. ÚS 668/2015 z 11. augusta 2015, ktorý zohľadnil aj obtiažnosť preukázania skutočnej výšky spotreby energie (v danom prípade elektriny) v dobe neoprávneného odberu, pričom nespochybnil, že pri výpočte je možné vychádzať aj z vykonávacieho predpisu, avšak zdôraznil, že ak tento výpočet prinesie celkom disproportionalne výsledky vzhľadom k predchádzajúcej spotrebe v danom mieste, nemožno vykonávací predpis aplikovať mechanicky (odsek 49 odôvodnenia Nálezu) Ústavný súd ČR v odseku 51 odôvodnenia Nálezu uviedol, že bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že výška náhrady škody vypočítaná podľa vykonávacieho predpisu

je neprimeraným zásahom do práv škodcu, je na škodcovi. Ak napríklad preukáže, že výška škody podľa vyhlášky je mnohonásobne vyššia než platby za energiu v predchádzajúcich porovnateľných obdobiach, splní dôkazné bremeno. Potom je na poškodenom, aby preukázal, že ním požadovaná výška škody je zodpovedajúca a plní prevažne kompenzačnú funkciu. Ak sa to poškodenému nepodarí, je povinnosťou súdu zhodnotiť všetky relevantné okolnosti a vykonané dôkazy a výšku škody stanoviť podľa spravodlivého zváženia všetkých okolností, prípadne tak, aby sa výška škody v čo najväčšej miere blížila skutočne spôsobenej škode a predstavovala spravodlivú rovnovahu medzi ochranou majetku škodcu i poškodeného. Odvolací súd uvádza, že vzhľadom na doposiaľ zistený skutkový stav veci by vyššie uvedené závery Ústavného súdu ČR mohli prispieť k spôsobu ustálenia výšky škody spôsobenej neoprávneným odberom tak, aby bola zaručená kompenzačná funkcia inštitútu náhrady škody, a aby nebolo neprimeraným spôsobom zasiahnuté do majetkových práv žalobkyne za predpokladu, že škoda vypočítaná podľa vyhlášky č. 449/2012 by skutočne niekoľkonásobne prevyšovala odber plynu v porovnateľných obdobiach.

18. Odvolací súd z dôvodov vyššie uvedených a vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby rozhodol v zmysle § 370 ods. 1, 2 CSP tak, že pripustil čiastočné späťvzatie vzájomnej žaloby v časti o zaplatenie sumy 242,36 Eur od 19.03.2015 do zaplatenia, rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. v tejto časti zrušil a konanie o vzájomnej žalobe žalovaného v časti o zaplatenie 242,36 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 242,36 Eur od 19.03.2015 do zaplatenia zastavil. Vo zvyšnej časti vo výroku III., ktorým bola vzájomná žaloba žalovaného zamietnutá, vo výroku I., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zdržať sa odpojenia odberného plynového zariadenia žalobkyne na odbernom mieste žalobkyne S. XX, C. od distribučnej siete zemného plynu a vo výroku V. o nároku žalobkyne na náhradu 100 % trov konania proti žalovanému v konaní o vzájomnej žalobe žalovaného napadnutý rozsudok zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP a podľa § 391 ods. 2 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

19. V ďalšom konaní súd prvej inštancie vykoná dokazovanie v zmysle názoru odvolacieho súdu vysloveného v odôvodnení tohto rozhodnutia a bude sa zaoberať nárokom žalobkyne na náhradu skutočne vzniknutej škody a ušlého zisku v dôsledku neoprávneného odberu plynu meraného určeným meradlom, na ktorom bolo poručené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii tak, ako to vyplýva z ust. § 82 ods. 2 zákona o energetike s prihliadnutím na kompenzačnú funkciu inštitútu náhrady škody. Podľa § 391 ods. 2 CSP je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

20. O náhrade trov prvoinštančného čiastočne zastaveného a odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 396 ods. 3 CSP v novom rozhodnutí o veci.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) :

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).